

گفت‌وگو با تنها زن سازنده یک ساز باستانی در ایران

«چنگ» منحصر بفرد یک بانو

مریم
سورنامهر
هنرمند

قنبری مهر،
من اولین
زن و اولین
کسی هستم که
این ساز را ساخته است.

تلفیق هنر و نقوش هندسی
او برنامه دارد طرح‌ها و سازهای جدید
دیگری هم با الهام از معماری اصیل ایرانی
بسازد. این هنرمند معتقد است، هر ساز از
تلفیق هنر و نقوش هندسی و سنتی ایرانی
ساخته می‌شود؛ نقوشی بر سازها که از آنها در
معماری و نقاشی استفاده می‌شود. این دیدگاه
تازه الهام‌بخش او برای ساخت سازهای جدید
در آینده است.

سورنامهر معتقد است: کمانچه ساز بسیار
خاصی است که از ترکیب پوست و سیم و
چوب ساخته می‌شود و صدای خیلی سخت و
خاصی را به وجود می‌آورد. او می‌گوید، صدای
خوب از این ساز ساختن بسیار مهم و سخت
است، برای همین دوست دارد این ساز
همچنان مورد توجه قرار گیرد.

وی می‌گوید: با تلاش من و چند نفر از
دوستانم توانستیم این رشته را وارد دانشگاه
کنیم و پس از آن از اساتید این حوزه دعوت
کردیم تا آن را تدریس کنند. تحقیقات زیادی
روی انواع سازها داشتیم و تعداد زیادی از آنها را
ساختیم اما از سال ۹۵ ساخت کمانچه را شروع
کردم. با توجه به اینکه سابقه ساخت سازهای
دیگر را داشتیم کمانچه‌هایی که می‌ساختیم از
صداهای خوبی برخوردار بودند. بعد از اینکه
پنجمین ساز خود را ساختیم استاد «کیهان
کلهر» به من سفارش کار داد. ایشان در
ساخت ساز کمانچه بسیار سختگیر هستند
و به تنها کسی که سفارش تولید ساز دادند،
استاد امیر عطایی بود که من هم به عنوان
دومین نفر افتخار این را پیدا کردم که برای
ایشان کمانچه بسازم.

وی ادامه می‌دهد: بعد از انجام آن سفارش،
استاد علی اکبر شکارچی سازهای مرا دیدند و

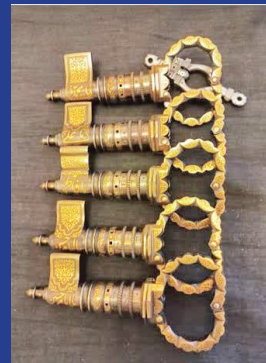
یاسمن صادق شیرازی

خبرنگار

مریم سورنامهر، اولین بانوی سازنده ساز
چنگ است که بعد از استاد قنبری مهر
دوباره این هنر را احیا کرد. سورنا مهر،
فارغ‌التحصیل رشته صنایع دستی با درجه
۲ هنری یکی از شرکت‌کنندگان در نهمین
جشنواره بین‌المللی فجر صنایع دستی (سرو
سیمین) است که از سال ۱۳۷۸ کار خود را در
این رشته به طور تخصصی آغاز کرده است.
او علاوه بر اینکه اولین زن سازنده چنگ
محسوب می‌شود، اولین هنرمندی است که
این رشته تخصصی در حوزه موسیقی را وارد
دانشگاه کرده است. تا قبل از این سازسازی،
به طور تخصصی در هیچ دانشکده‌ای تدریس
نمی‌شد که با تلاش او و دوستانش رشته‌ای
در دانشگاه سوره برای علاقه‌مندان به این
هنر ایجاد شد.

سورنامهر می‌گوید، ۲۵ سال است برای
خلق ساز تلاش می‌کند. او امیدوار است
بتواند لحظات دیگر زندگی خود را با زهم
تا می‌تواند بسازد و خلق کند. او چنگ را
انتخاب کرده چون یادآور روح بزرگ و هنر
استاد علی اصغر بهاری است و می‌خواهد
با ساخت آن روح و هنر بزرگ این استاد را
متجلی کند. او می‌گوید: «در دانشگاه سوره با
اصرار من و یکی دو نفر از دوستانم، سازسازی
را برای اولین بار به عنوان یکی از رشته‌های
دانشگاهی پایه‌گذاری کردیم و این رشته به
صورت آکادمیک چندین سال در دانشگاه
سوره جزو رشته‌های صنایع دستی بود.»

این هنرمند که از سال ۱۳۷۸ سازسازی
را آغاز کرده است درباره نحوه آشنایی و
علاقه‌مندی‌اش به سازسازی می‌گوید: حدوداً
۲۵ سال قبل با سازسازی آشنا شدم. سازهای
مختلفی ساختیم که بیشتر هدفم کسب
تجربه و آشنایی با ساختار سازهای مختلف
بود. در ابتدای کار با ساختن سازهای مختلف
سعی کردم تجربه خودم را در این زمینه
افزایش دهم. در دانشگاه با سازهای سه‌تار و
قیچک و عود آشنا شدم و برای پایان‌نامه هم
ساز چنگ را ساختم که مورد تشویق فراوان
قرار گرفتم. هدفم از ساخت این ساز بعد
از گذشت حدوداً ۳۵ تا ۴۰ سال این بود که
آن را بار دیگر احیا کنم که فکر می‌کنم تا
حدود زیادی موفق بودم. حالا بعد از استاد

- » هنرمند: محسن کیانی
- » رشته: صنایع دستی فلزی
- » شهر: کرج

- » هنرمند: محمد رفیع
- » رشته: صنایع دستی فلزی
- » شهر: اصفهان

- » هنرمند: حبیب روزدار
- » رشته: صنایع دستی فلزی
- » شهر: اصفهان